

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrta leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Avstrija in nje ljudstva.

(Govor drž. poslanca dr. Gregorčeca v državnem zboru.)

(Dalje.)

Prav po analogiji češke sprave bi se mir gotovo ne dal doseči, ker liberalni nemški in italijanski mogote bi se tu gotovo ne ravnali po vzgledu slovanske večine na Češkem. (Poslanec Vošnjak: Žal, da ne!)

Nastane vprašanje: „Kaj more storiti vlada?“ Ona more ondu mnogo storiti, pa vendar ne vsega. Po sedanji metodi, po potu naredb narodnega miru ne bode dosegla. Na ta način more narodni boj pač nekoliko ublažiti a odstraniti ga ne more. V njenej moči je, da odstrani nepovoljnega namestnika, okrajnega glavarja, uradnike, ki ne znajo dosti deželnih jezikov, in jih zameni z drugimi, lahko odpravi ravnatelje in profesorje, ki domače prebivalstvo zaničujejo, prezirajo in žalijo, ki z otroki v šoli pravično ne postopajo, sploh ima mnogokrat priložnost blagovoljno skrbeti za izvajanje narodne enakopravnosti v uradu, šoli in javnem življenji. Zlasti je njena dolžnost, da razveljavlja protizakonite sklepe in ukaze avtonomnih zastopov, da se ozira na pritožbe, ki jej doidejo v tem oziru, in tudi njim odpomore. Žal, da tega ne stori. Tako prosijo koroški in Tržaški Slovenci že več let za slovenske šole, pa žal, zaman.

Slovenski poslanci so že opetovano zahtevali od gospoda našega ministra, da razveljavi famozni ponemčevalni ukaz štajarskega deželnega šolskega sojeta; pa dosedaj je bilo vse zaman. Sicer je pa vsekako slabo, da bi se izvajanje državnih zakonov prepuščalo samo vladi. Manjka jej često dobre volje, včasih pa tudi previdnosti, vztrajnosti in poguma. Saj se često zgodi, da se najmanjši korak, ki ga stori vlada semtertja v prid kakemu slovenskemu narodu razkriči za Bog ve, kako koncesijo, kot uspeh tajnega pogajanja ali odijoznega barantanja.

Pri tem so pa take koncesije večkrat le drobtine, ki prejemalca prej razžalijo, kakor pa zadovoljijo! Slovani čutimo se ob tacih prilikah navadno ponižane, razžaljene, če se nam po dolgem odlašnji kot milost vrže nekaj, kar nam gre po vse pravici. Pri tem se pri tacih koncesijah razdražijo Nemci. Na ta način vlada ne bode nikdar dosegla narodnega miru. Za to je le jedno sredstvo in to je, da se člen XIX. državnega osnovnega zakona izvede po zmislu svojem. To moje prepričanje opira se na sledeča razmotravanja.

1. Člen XIX. je skupno delo Nemcev in Slovanov. Najplemenitejši sinovi, najodličnejši politiki obeh narodov so sodelovali pri uzakonjenji tega člena. Dosledno bi bilo, da zastopniki Nemcev in Slovanov tudi v tej visokej zbornici po skupnem delu sklenejo potrebno izvršitev tega zakona. 2. Krona je s svojim potrjenjem temu členu dala tako važnost in nedotakljivost, kakoršnjo nahajamo le pri slovečej pragmatičnej sankciji. 3. Člen XIX. bode vsem narodom te državne polovice prinesel zaželeni mir, če se bode izvel po zmislu svojem. Le s tem se bi odstranil oni strah, kateri še vznemirja narodnosti zaradi njihovega obstanka. Ta člen priznava posamične narode kot juridične osebe, kot moralčne celote ali skupine ne gledé na obstoječe deželne meje, v imenu države priznava enakopravnost vsem v deželi navadnim jezikom v šoli, uradu in javnem življenji, zahteva v meševitih deželah takih učilnic, da se bode vsak narod lahko potrebno izobrazil, ne da bi se moral učiti drugega deželnega jezika. Končno priznava slednjemu narodu neporušljivo pravo za varstvo in gojenje narodnosti svoje. Pa vsa tako slovesno zagotovljena pravica narodu nič ne koristi, dokler nimamo zakonito opravičenega izvršilnega organa. To storiti se je opustilo in zatorej je člen XIX. do današnjega dne ostal na papirji, ne izveden.

Rajši se je skušalo naredbenim potom vse-

bino člena XIX. izbrisati, da skušalo se je vsebino tega člena s tem omajati, da bi se proglasila nemščina za državni in službeni jezik.

Zaradi tega pa imamo namesto narodnega miru narodni prepir in boj. Da se odstranijo narodna nasprotja, treba je, da se za vsak narod ustvari poseben organ, kateri bi bil opravičen v imenu njegovem varovati to neporušljivo pravo in ga praktično izvajati brez ozira na narodne meje, zlasti v šolskih zadevah. Ta se mora dati avtonomnej upravi vsakega naroda. Potem bomo še le imeli narodno in pravo ljudsko šolo, katere ne bode mogel zlorabiti za raznarodovanje noben drug narod, nobeno tuje šolsko društvo, ki dobiva denar celo iz Prusije.

Narodna ljudska šola, katero bi upravljali posamični narodi sami, bila bi pa pri nas vsekako kristijanska, katoliška, kajti narodi avstrijski so v svojej velikej večini še vedno kristijanski in katoliški in bodo tudi ostali. Z avtonomnimi organi posamičnih bi se zastopniki cerkve mnogo lažje sporazumeli, nego s sedanjimi političnimi organi. (Dalje prih.)

Občinske volitve v Šoštanji.

Mi vstajamo in vas je strah! Resničnost teh besed opazoval je sleherni narodnjak zadnji čas v Šoštanji. Pred ednim mesecem so pri občinskih volitvah v okolico Šoštanj se volili jednoglasno narodni kandidatje, pri kojih ni bilo nasprotstva, ki se je še pred tremi leti pod vodstvom vsem znanega Negrija iz Celja napenjalo tako, da je v teku zadnjih treh let počilo, da ni torej od te vrste ljudi ne več duha ne sluha — ni še dolgo tega, odkar so se naši nasprotniki jedini sposobni čutili gospodariti čez nas, ko se je še kričalo „Schönstein ist deutsch“ itd.

Oglejmo si to trdnjavico malo danes. Pri občinskih volitvah trga Šoštanj dne 28. aprila zmagali so narodnjaki. Kaj narodnjaki? Da, zmagali so in sicer moralčno, če že ne faktično. To pripoznati mora sleherni in bodi si najhujši nasprotnik.

Že priprave za volilni boj bile so hude, da, tako hude, kakor do sedaj še nikdar ne. Agitatorji srečevali so se na hišnih pragih. To trajalo je že par tednov poprej.

Pri nemčurjih delala so se pooblastila, če ni šlo z dobra, moralo je iti z zvijačo. K nekež ženi prišli so štirje adjutanti, recte delavci tovarnega Franca Woschnagga ter jo silili, da jim da pooblastilo. Ženo, izgovarjajočo se, da je jedno že narodni stranki dala, začeli so koj nagovarjati, naj isto pismeno prekliče z opazko, da ga nobenej stranki ne da, ter naj v to ime na predloženi poli papirja križ napravi. Uboga zbegana žena, čitanja nevesča, napravi res križ, da na nobeno stran noče voliti, a kaj je pod-

križala? Ne vedoč pooblastilo za nasprotno stranko. To je sicer pozneje preklicala z zopetnim narodnim pooblastilom, a gospodje v komisiji nobenega niso pripoznali, ter njen glas odbili. Take zvijače in goljufije so se torej posluževali. (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Sadjerejsko društvo.

V Št. Juriji ob juž. železnici je imelo cesarjevič Rudolfovo sadjerejsko društvo za Spod. Štajar 4. dan maja v šolskem poslopju svoj redni občni zbor. Predsednik g. dr. Ipavice obilno zbrane udeležnike prijazno pozdravi ter prične zborovanje točno ob 3. uri popoldne. Iz njegovega poročila je povzeti: V teku letošnje spomladi je društvo oddalo 1000 požlahtnjenih dreves in sicer 600 iz lastnih vrtov, 400 pa se jih je naročilo pri g. Veršecu pri Brežicah; divjakov se je iz lastnih vrtov razposlalo 28 000 in tem primerno število cepičev; cepičev posebnih vrst ste nam darovali slavna kmetijska šola v Grottenhofu in sl. sadj. in vinorejska šola v Mariboru. Denarstveno pa so društvo podpirali visoko c. kr. ministerstvo za kmetijstvo, visoki deželni zbor v Gradci in slavni okrajni zastop v Celji. Vsem darovateljem in podpornikom se tu izreka topla zahvala.

Gosp. Matijašič, potovalni učitelj iz Maribora, potem nastopi in v daljšem govoru razpravlja strupeno roso — peronosporo in sredstva proti nji. Jedro njegovega poduka je bilo, kedaj in kako se prikaže ta gliva; škoda, ki jo napravi, je vinogradnikom občutljiva v dvojnem obziru, ker grozdje oboli in ne dozori, pa tudi les ne dozori, po zimi pozebe in škodo trpi za prihodnje leto. Da se ta gliva, kolikor mogoče, zatira, je najbolje sredstvo škropljenje o pravem času z modro galico. Vzame se $1\frac{1}{2}$ klgr. galice na 1 hl. vode in toliko apna, 2 do 3 hl. na oral zemlje za enkratno škropljenje. Škropiti pa je treba dvakrat, pred cvetenjem in po odevetenju. Govornik potem pokaže škropilnico, opozarja na važnosti posameznih delov njenih; pumpa, ventil, razpršilec; pokaže praktično na prostem, kako je škropilnico napolniti, nositi, škropiti z njo, kako je razpršilec uravnati, da ne škropi predebelo; škropiti je vselej le na zgornji strani listov. Ves njegov govor je bil ukovit in lahko umeven.

O zadevi razstav na Dunaji in v Gradci se sklene, da se bomo udeleževali na obeh.

Sklene se še v minoli jeseni iz odbora izstopivšemu g. Fr. Lenčeku iz Blance za njegovo večletno živahno in uspešno sodelovanje v odboru, kot ud in večkratni zastopnik našega društva posebno v Gradci, izraziti toplo zahvalo. Po blizo tri ure trajajočem zborovanju

v šoli in praktičnem razkazovanji in poskušanja na prostem se zborovanje konča.

V. Jarc, tajnik.

Nekaj o kvoklji.

Dobro je, če si zapomeni gospodinja ta-le pravila, kedar ji gre za to, da nasaja kako kvokljo: Po zimi nikar ne nasadi kvoklje, k večjemu gre to že v meseci marciji ali tudi poleti ni čas več za to. Koncem maja je menda najzadnji čas za nasado. Jajca naj vzame le od kokoši, ki pridno nesó. Jabelko ne pade daleč od jablana. Kmalu zatem, ko je kokoš zlesla, naj se ugane jajce iz gnjezda in na jajce se zapiše z olovko den, kateri se je zneslo. Ako je jajce starše, kakor dva tedna, ne velja več za nasado. Kedar imaš dovolj jajec in ti kvoče kvoklja, umij lepo jajca, kajti nesnaga na jajci, je dostikrat kriva, da se pišče v njem zaduši, predno se izvali.

Kar se tiče kvoklje same, ni dobra kvoklja, če še ni vsaj leta stara in gnjezdo ji daj na kakem mirnem kraju in ne pozabi dajati ji jesti. Jelo naj bode blizo gnjezda, vendar pa ne preblizo. Kvoklja naj se nekaj razhladi, ko si gre po jelu. Blizo gnjezda naj bode tudi nekaj peska; da se kvoklja v njem vkoplje, če čuti za to potrebo. Vsaj enkrat v času, ko kvoklja sedi, naj se ji izpremeni slama v gnjezdu. Ravnaj, gospodinja ti tako in ne bode, na kvar. Lepih in zdravih piščet ti bode praskalo po dvorišči, in ko dorastejo, bode za nje denarja pa tudi pečenka ne bode brez vsega.

Sejmovi. Dne 19. maja pri sv. Lenartu v slov. gor., pri sv. Lovrenci na kor. žel., v Ulimji, v Središči, na Ptujski gori, v Reichenburgu in v Velenji. Dne 21. maja v Marenbergu, dne 23. maja v Šoštanji in dne 24. maja pri sv. Lenartu v slov. gor.

Dopisi.

Iz Celja. (Blagoslovljenje mil. gosp. opata.) Lepšega praznika staroslavno Celje že dolgo ni videlo, kakor je bil den blagoslovljenja našega novega opata, mil. gospoda Franca Ogradija. Zbralo se je bilo do 50 čč. duhovnikov svetovnikov in redovnikov okoli premil. kneza in škofa Mihaela, ki s pomočjo dveh prelatov, g. stolnega dekana Orožna iz Maribora in g. prosta Modrinjaka iz Ptuja, v ponedeljek po 4. nedelji po Veliki noči v tukajšnji mestni farni cerkvi blagoslovili devetega celjskega opata. V slovenskem, potem pa v nemškem nagovoru, katerega so imeli premil. knezoškof od 8. do pol 9. ure, predstavili so brezštevilni množici ljudstva novega, nam prav dobroznanega gospoda opata ter so slehernega poslušalca opomnili skrbeti za vsem potreben trajni mir: z Bogom namreč, sè sam seboj in z bližnjim. Po-

tem so premil. knezoškof služili tiho sv. mešo, med katero so blagoslavljali novega gosp. opata. Ob koncu teh pomenljivih obredov zapeli so z milo zvonečim glasom zahvalno pesem: „Te Deum laudamus.“ Med slovesnim odpevanjem kora spremljala sta že omenjena gospoda prelata z mnogimi čč. duhovniki novega mil. gospoda opata, po škoflje opravljenega, skozi cerkev, da so tu delili zbrani množici ravnokar prejeti opatski blagoslov. Svečanost minola je okoli 10. ure. Kmalu potem videl si prem. knezoškofa voziti se k onim prvim gospodom našega mesta, kateri so na predvečer jim bili na kolodvor naproti prišli. Po obedu, katerega so bili novi gosp. opat pripravili na svojem domu premil. knezoškofu in do 60 duhovnim in svetovnim gospodom, obiskali so naš premil. višji pastir še častitljivi kapucinski samostan, potem pa cerkev sv. Jožefa in tik nje stoječo „misijsko hišo“ čč. gg. lazaristov. — Vtorek služili so premil. vladika sv. mešo v zavodu čč. šolskih sester ter so obiskali se čč. usmiljenke in vse njihove bolnike v javni bolnišnici, „Gisela-Spital“ imenovani. Obeni popoldne povrnili so se nazaj v Maribor. Mesto in okolica vse je očarano po toliki ljubeznjivosti novega premil. knezoškofa. Ljubi Bog daj njim, kakor novemu gospodu opatu doživeti mnogo, mnogo srečnih dni!

P. N.

Od Marije Snežne. (Prošnja. Studenec.) (Konec.) Zoper vse ugovarjanje pa je g. B. nagibal gg. šolske očete za nemško šolo. Kazal jim je lep sad, kakor kača Evi v raji, in kakor se je Evi dopadel sad s tem bolj, čem dalje ga je gledala, tako se je dopadel Barthov predlog tem šolskim očetom s tem bolj, čem dalje so o njem klatili, vendar pa se predlog ni vsem dopadel, g. B. je podpisal prošnjo najprej in jo je začel ponujati, kakor Kranjec „lorbek.“ Podpisali pa se niso: gosp. Vid Majcen, nadučitelj, Avg. Pestiček in č. g. Jože Golinar, ki niso bili pričujoči, ker so se slednji ravno tisti den, začeli vojskovati s smrtjo. Kaj mislite, g. vrednik, kaj bi naredili s tistimi, ki so se podpisali za to krivično reč? Jaz mislim, da bi bilo prav, da jih denemo v črne knjige, posebno tiste, katerim teče po žilah slovenska kri. Gospodu Barthu pa mislim, da bi bilo prav, ko bi ga postavili k tistemu znanemu gospodu v Brežicah, kajti tedaj ju bi bilo vkup par. Zdaj še imam nekaj omeniti o g. Vogrincu. Ta gospod je prišel sem l. 1888 s Pohorja od sv. Martina. Prišel pa je sem s tem namenom, kar je hitro kazal, da bi postal tukaj nadučitelj ali do zdaj še tega ni dosegel. Potem si je prizadeval, da bi poslal orgljarc, to se sodi vsaj po tem, ker je g. načelnik Kurnik enkrat rekel pokojnemu g. župniku: Zakaj pa ne bi bil toti „orgelist?“ Letos o veliki noči se je tudi očitno govorilo, da bode gospod Vogrinec „ôr-

gelist.“ Rad bi videl, kako bi stala tako velikemu gospodu orgljarska, mežnarska suknja. Posebno lepo bi bilo videti, ko bi tak velik gospod nosil po cerkvi rožič, ko bi zažigal ali pa vgaševal sveče. — Ali kaj nam je za to mar! To vemo, da bi to bila prav mastna pečenka, prav po mesarski, kakor je izrekla neka plemenita gospa. G. Vogrinec, prihodnji orgljar in mežnar, pride po takem tedaj v staro šolsko poslopje, ki je zdaj in že nekdanj v svojem začetku mežnarija bila. Dosedanji orgljar in mežnar, kam pa bi z njim? Menda gre v pokoj? Mislim, da še ni doslužen vojak, ali pa kak invalid. Gosp. Barth ima neki veliko skrbi za šolo Marije Snežne. Nekatero tedno po seji je govoril z nekim snežniškim kmetom in mu je pravil: Zdaj bo boljše, ker bote dobili nemško šolo. O nemški šoli Snežni so neki mogli lani veliko sanjati po Cmureku, ker je celo neki cmureški črevljar govoril, kako dobro bi djala tukaj nemška šola. Pa še prej že l. 1885 so si Nemci veliko prizadevali, da bi naša šola prišla v nemške roke. Tistega leta so Snežničani stavili novo šolsko poslopje, in Nemci so jim hoteli vsiliti šulvereinski denar. — Na sklepu šolske seje 30. jan. se je Lovrenc Karner obrnil z največjim spoštovanjem do g. Bartha, in ga prosil, naj bi se to zgodilo, da bi šolarji imeli v šoli pripravljen škač sveže vode. No, gospod zdravnik se niso za to zmenili veliko, kajti kaj je njim mar, če otroci imajo piti ali ne! Se vè, da g. B. nimajo tega sami v rokah, ampak celi krajni šolski svet, šolarji so se do zdaj napajali v župnijskem studenci, če so našli kaj postane vode. Bila je pri studenci pripravljena prstena posoda, „srebljivec,“ s katero so si otroci zajemali vodo. Zdaj pa, ko so posodo zlomili, se spenjajo z ustmi k vedru v studene, ki je globok okoli 6 do 8 seznjev. Spinjajo se v studene celo najmanjši šolarji. Kdor tega ni videl, ne more verjeti, toda resnica ostane resnica. Sila lomi kola. Otroci se vè, da cedijo v studene svoje smrklje, kar ne more biti tečno in tudi ne zdravo. To bi posebno moral „preštirati“ g. zdravnik. Ko bi g. Barth tukaj pokazali svojo mogočno roko, tedaj bi to bilo bolj potrebno, kakor nemške šole.

Iz Velike Pirešice. (Cirilo-Methodova družba in versko-narodna šola.) Naša mlada podružnica prekristne družbe sv. Cirila in Metoda obhajala je v nedeljo, dne 20. apr. po večernicah svojo obletnico ali svoj občni zbor. Ker nam je bilo vreme posebno milo, so šlo se je nepričakovano obilno število družtenikov, kakor prijateljtev te družbi v ovenčani hiši Janeza Felicijana, p. d. Mostnarja, tik ceste, ki pelja iz Celja v Rožno dolino. Prvomestnik, č. g. župnik Voh otvoril je zborovanje s kratkim nagovorom, v katerem je dokazal velik pomen te v verskem in narodnem oziru

tako važne družbe. Izrekla se je pri tej priliki še prisrčna zahvala „Posojilnici“ v Celji, ker tako krepko podpira naši družbi sorodno „kat. podporno društvo v Celji“. Društveni blagajnik, č. g. kapelan Kitak, poročal je z veseljem, da je v zadnjem društvenem letu nabral blizo 50 fl. od družtenikov za družbine namene. Povabil je prijazno navzoče prijatelje naše družbe njej pristopiti, ter takoj njemu izročite svoje darove za to družbo. Nabralo se je še ta dan od 45 večji del novih udov okoli 12 gl. za uboge slovenske otroke. Za naše razmere je to že veliko, ker ljudje tukaj niso premožni, ter navadno še le v jeseni odrajujejo svoje doneske. Zapisnikar, g. Ivan Kač, poročal je o podružničnih zadevah. — Po predlogu iskrenega narodnjaka spošt. M. Podpečana, župana Velikopireškega, bilo je dosedanje podružnično načelnštvo soglasno potrjeno še za novo društveno leto. Ravno ti gospodje odborniki bili so pa tudi soglasno izvoljeni za odposlance ali zastopnike naše podružnice pri veliki skupščini družbe sv. Cirila in Metoda za l. 1890. Z velikim navdušenjem sprejel se je nasvet č. g. prvomestnika, prositi visoko gospodsko zbornico na Dunaji v posebni prošnji (peticiji), da nam bi pripomogla k takojšnji šolski postavi, kakoršnja bi se v verskem oziru vjemala s preimenitno „izjavo“ prevzvišenih avstrijskih škofov z dne 12. marcija t. l., v narodnem pa z 19. členom osnovnih postav od l. 1867. Zborovanje zaključil je potem s trikratnim živio-klicem na našega svetlega cesarja Franca Jožefa I. Dobro izvežbani pevski zbor Gališki zapel je par lepih slovenskih pesmi, ki so še stare moške očitno navduševale za našo narodno stvar. Za „pisanke“ razdelilo se je nekoliko poučnih knjig in podob med one družtenike, katerim je bila pri srečkanji sreča najbolj mila. Odmolivši skupaj „angeljsko češčenje“, pri katerem smo se spominjali še naših p. n. rimskih romarjev, razšli smo se s srčno željo, da bi slavna družba sv. Cirila in Metoda se vedno lepše razcvetela ter povsodi novih, skrbno delalnih podružnic pridobivala. P. N—e.

Iz Mislinja. (Opominj.) Volitve v okr. zastop pa tudi volitve za dež. zbor, oboje bode skorej ob enem, in ob času največjega dela, ali kaj si čemo; če je tudi pšenica zrela, ne bomo jih kmetje prezirali, da bi nam pohabili nemčurji in mestjani okrajno gospodarstvo ter nam svojevoljno zapirali preugodni pripomoček posojila iz okrajne posojilnice in bi mi jim izpustili prelepo svoto prihranjenega rezervnega kapitala, od katerega želimo še nadalje zjemati odstotke za stavbo projektiranih šol in tako tudi za zboljšanje občinskih potov, posebno tistih, kateri se vežejo na obojih koncih okrajne ceste. Še imam zastran preuredbe potrebnih nasvetov o vzdrževanju in skladbi stroškov za

okrajne ceste, o katerih pa danes molčim, za prostor prevažnej borbi za volitve deželnih poslancev. Ko smo v sv. Lenartu slišali preč. g. dra. Šuca o delovanju v dež. zboru, da so Čehi ali češki Nemci s tem največ narodnih pravic, namreč spravo dosegli, ker so se v zbornici preznani poslanci manjšine skujali in so odločno odgovarjali: ako nismo vredni, da se nam kakšna želja izpolni, gremo rajši lahke vesti domov, da deželi in državi stroškov ne prizadevamo. Dragi volilci, dragi narodnjaki! Če se res naši osmerici poslancev v Gradci tudi tako pravica meri, ali ne bomo pri volitvi odločno tirjali, da naj se le tisti gosp. kandidat pusti izvoliti, kateri bode odločno svoje moči za ljudstvo žrtvoval, ne pa da hrepeni biti izvoljen le za svoje koristi in za voljo časti. Za ta nasvet nas bode pa gospodje kandidatje poprašali, če smo volilci politično dozorjeni ali bomo res trdno in stanovitno tudi tedaj le za tistega glasovali, ki bodo po razpisilu nove in spet nove volitve zaporedoma na volišče potovati potreba? Ali se ne bodo lahkoverni, politično nedozorjeni volilci udali, da izvolijo rajši liberalca nemškutarja, češ, da imam le mir pred temi sitnimi volitvami? Žali Bog, da nam celo hladne krvi ne manjka; tega bi ne smelo biti, kolikor smo tedaj premrzli volilci, toliko so potem hladnejši poslanci in drugači tudi biti ne more. Se ve, da ne; kaj toraj pomaga, če iskreno narodni poslanec vrešči, n. pr. dajti narodu narodni jezik v c. kr. urade, če se mu pa koj zavrne, da ljudstvo tega ne tirja, ker dopisuje iz večine le nemško itd. Kaj si mora poslanec z najgorečnejšo tirjatvo pomagati za polajšanje pretežke šolske butare ubogega gorskega kočarja od osemletne in celodnevne šolske sile oprostiti, ako krajni šolski svet in občine enoglasno ne zahtevajo tega? Volilci predragi! Štorimo si med seboj obljubo, da niti eden ne sme biti brez časnika „Slov. Gosp.“ in za to eden list za volilce ene občine ne zadržuje, da bomo pazno gledali, kateri se je kaj za naše koristi boril, da bomo vedno znali, komu se naj zaupnica podeli. Naši poslanci pa naj po vsakem zborovanju, vsako leto volilce skličejo in poročajo o svojem delovanju, pa ne še le ob koncu šestega leta, kadar ga sili na to le zna biti novo kandidiranje. J. V.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Včeraj, dne 14. maja so Nj. veličanstvo svitli cesar odprli veliko drž. razstavo na Dunaji za gospodarske in obrtnijske otvari. Razstava trpi do dne 15. okt. Ako sodimo po pripravah, bode razstava sijajna — Delegaciji, avstrijska in ogerska, začnete svoje posvetovanje o skupnih drž. stroških v sredo, dne 4. junija. — V drž. zboru je go-

voril v ponedeljek dne 12. maja, posl. M. Vošnjak ter si je „izposodil“ v tem predsednika c. kr. okr. sodnije v Celji. Več prinesemo o tem v svojem času. — Neko razstavo imajo letos tudi v Gradci, toda nemška gospoda ni vzela v odbor, ki jo pripravlja, nobenega Slovenca in se poprek obnaša, kakor da v deželi ni slov. ljudstva, zato pa ni upanja, da bode razstava kaj prida. Nesrečni liberalci! — „Südmark“ se baha, da ima že veliko slov. posestev na ponudbo, vendar pa je volje, vzprejeti še novih ponudeb. Ne bode menda take sile. — Mestni zastop v Celovci ni ničesar privolil za spomenik, ki se napravlja nemškemu pesniku R. Hamerlingu v Gradci. Vsled tega pa je ondi huda jeza na Korošce. — Slov. društvo „Straža“ je poslalo slov. drž. poslancem zahvalo za to, da se potezajo možato za slov. Korošce, ki nimajo v drž. zboru svojih poslancev, ampak le nemškutarje. — V Ljubljani je imelo kat. pol. društvo zadnjo nedeljo zbor ter so možje izlasti tožili čez to, da še se pri tovarnah v nedeljah ne počiva, kakor to zahteva božja in drž. postava. — Na Dolenjskem je veliko veselja, ker so v drž. zboru vzprejeli postavo o „dolenjski železnici.“ Ona se napravi iz Ljubljane skozi Novo mesto na Hrvaško in pa doli v Kočevje. — Pri mestnih volitvah v Gorici so propadli laški liberalci in tako pride v zastop tudi par slov. mož. — V Trstu tožijo čez drago meso, temu pa neki ni kriva visoka cena živine, ampak klavnica, ki jo ima neka „zadruga bogatašev“ v rokah. — Župan v Zagrebu, dr. Amruš uživa veliko zaupanje pri mestjanih pa tudi pri delalcih in to bode Khuen-Héderváryju britko v oči ter si on sedaj ne upa več tako delati za Madjarijo, kakor bi to rad. — Odkar ni več Tisza na čelu ogerske vlade, postaja ondi, posebno v drž. zboru, vse bolj mirno in to daje upanja, da bode grof Szápáry, ker je vrl sin katol. cerkve, tudi zaveze odpravil, ki jih ima v Madjariji katol. cerkva, izlasti pri mešanih zakonih. — V Galiciji vrejuje vlada „črno vojsko,“ to se pravi, posebni podčastniki se razpostavijo po nekaterih krajih, da spisujejo vse može, ki jih veže postava pod „črno vojsko.“ Se ve: če bode te kedaj treba, treba je bode najprej na meji Rusije.

Vunanje države. V petek je bilo več nemških romarjev pri sv. Očetu v Rimu. Papež so jih posebno prijazno vzprejeli, češ, da veje sedaj bolji duh v Nemčiji za katol. cerkev. — Tudi v Italiji se čuti breme, ki ga nalaga večni strah pred vojsko in tam se čuti še tembolj, ker so ljudje revni in imajo že itak velike davke. — Sedaj je na Francoskem slava generala Boulangerja že popolnem na tléh in ima mož za-se le še kaciš 20 poslancev. General pa tudi ni zaslužil nikoli zaupanja. —

Angleška kraljica stoji že visoko v letih in naznanja se, da je vzbolela. — Knez Bismarck se še ne more privaditi miru in dela na to, da bi se kedaj še vrnil na čelo nemške vlade. To bode pa težko, ako dela mož, kakor se kaže sedaj, zoper mladega cesarja. — Nemška vlada dela z vso silo na to, da si ponemči poljsko ljudstvo v Poznanji in se dela s tem še, kakor da ne stori v tem nikomur krivice. — Vedno se množi govorica, da je bil bolgarski major Panica v službi Rusije pri zaroti zoper kneza. Sedaj se vrši obravnava zoper majorja in je skorej gotovo, da njega obsodijo na smrt, tovariše pa na dolgo ječo. — Nekaj časa sem se bližate Bolgarija in Srbija in bilo bi želeči, da se sprijaznite po polnem, kajti po pravem nimate vzroka za sovraštvu, pač pa za prijateljstvo. — Kaj je turski sultan izvedel, da je blizu celo svoje ministerstvo izpremenil skorej kar čez noč, o tem se veliko ugiblje, vendar pa ni misli na kako zaroto zoper njega. — O Abesiniji v Afriki je sedaj vse tiho, vendar še zavoljo tega ni tam vse v redu. Novi „neguš“ ali cesar Menelik še ima vedno nasprotovalcev. — V Dahomeji se polega hrup vojske in se tamošnji glavar pogaja s francoskim generalom o miru. — V Novem Yorku, glavnem mestu združenih držav v severni Ameriki, je zgorela tovarna šivalnih strojev, vrednih 2 milj. in 3500 delalcev je vsled tega brez služka. — Katol. škofje v Braziliji ugovarjajo republikanski vladi gledé na to, da le ta ne prizna katol. vere za vero države.

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Otizo.

(Spisal F. R.)

(Daljo.)

Sedaj sem govoril že dovolj o šoli in domači hiši. Lahko bi še marsikaj povedal, pa saj nas to kar sem povedal, dovolj prepriča, da načelo, katero so postavili nekdanji pedagogi, namreč, da je družba za mladino vzgojevalna, ne obvelja več, vsaj ne povsod, kajti sedanje ljudstvo, oziroma družbe, kakoršnje nahajamo dandanes med delavci, so same slabo vzgojene, tako, da svoje potomce le pačijo, ne pa vzgojujejo.

Kdo je tedaj kriv popačenosti naše mladeži? Na to vprašanje nečem odločno odgovoriti, rečem še samó, da nemarnjakov je bilo in nemarnjakov še bo.

Vem, da si mi, dragi čitatelj, že prav nevoljen, ker ti tako dolgo ne povem, kaj je z unim čudežem. Le malo še potrpi, takoj izveš vse.

Ko smo se od krčmarice, ki je čitateljem dobro znana, poslovili, peljali smo se še jedno uro do Otize. Prva hiša v Otizi pa je zopet

krčma. V kolarnico, ki je obrnjena proti cesti, takó, da konji, ki so vedno na cesti, že vedó, da se morajo tukaj vstaviti, postavili smo voz ter konjem položili v že pripravljene jasli obed. Mi pa smo obstopili krčmarja ter ga vsi h kratki prašali za uno hišo, kjer se je pred kratkim časom godil „čudež“. Krčmar, zelo vljuden mož, povprašal nas je najpoprej, kaj naj bi nam dotlej, da pridemo nazaj, za obed pripravil, potem pa nam je pokazal ono hišo. Sedaj nam je začelo srce prav utripati, kajti vsi smo bili neizrekljivo radovedni.

Ko smo skozi lesu na dvorišče prišli, obstopi nas cela kopa otrok. Prosili so nas za krajcarje. To je mene zelo osupnilo; takoj sem se opomnil božje poti „Majke Bistriške“, kamor sem hodil leta 1872. še kot mlad fant, in kjer so nas otroci ravno takó, kakor tukaj, za krajcarje prosili. Prišel nam je tudi gospodar na-proti. Pozdravil nas je zelo ponižno ter vprašal, želimo-li videti ona mesta, kjer je pred kratkim izvirala rešnja kri.

„Kaj, ali sedaj ne izvira več?“ rekli smo vsi h kratki.

„Ne“, reče gospodar, „ali ko bode se mesec zopet premladil, bode zopet izvirala“.

Na to smo se vsi pogledali. Po nekaterih je pokal smeh, po drugih pa se je razlival žolč. Naš tovariš, g. F. V., ki je imel največjo brado, začel je nas gospodarju predstavljati, da bi ga s tem malko postrašil, da se nam ne bi preveč lagal. Sebe je imenoval deželnega poglavarja, ne vem, katere dežele; mene „doktorja Pokveko“, svojega svaka, ki je takoj izvlekel od nekd nekaj papirja, pa najinega pisarja. Ostalih ni mogel več predstaviti, ker nam je gospodar že zbežal v hišo. Mi smo šli seveda, ne da bi ga vprašali, smemo, ali ne smemo, za njim. Ko smo prišli v hišo, prevrnil je gospodar že vse klopi in stole, po katerih se je kri, ki je bila iz tal in ogla pri peči brizgala, sesedla. Ponudil nam je tudi, da bi si odrezali vsak en kosček od pokrvavelega pohištva, kajti to stori baje vsak romar. In res so bili stoli in klopi že precej porezani. Tudi moji tovariši so začeli strgati po pohištvu. Jaz pa morda ne? O dà, celo stolovo nogo vzel sem seboj v spomin.

(Dalje prih.)

Smešnica 20 „Kaj“, vpraša krčmar Jar-nik čevljarja Sušnika, „kaj pa je bilo davi pri Vas, da je bilo toliko trušča?“ „Pri nas?“ zag-tegue čevljar, kakor bi se ne spomnil ničesar, „ne vem, kaj bi bilo. Moja žena je skledo raz-bila na moji glavi, druga pa ni bilo“.

Razne stvari.

(U č n i n a) Minister za uk in bogočastje je izdal uredbo gledé na šolnino v prvem razredu

c. kr. gimnazij. Vsled nje mora se učnina vplačati vsaj do meseca decembra in je mogoče, da se pridnim učencem odpusti že za prvo polletje. To se izgodi pa le pri taci, ki se učijo že v prvih mesecih blizo na odliko.

(Okr. zastop) v Mariboru ima v sredo dne 21. maja sejo, ali v njem sedé skorej sami mestni gospodje in zato kmet ne izve ničesar o njih sklepih, dokler mu ni treba seči v žep, da jih plača.

(Pri občinski volitvi) okolice Šoštanj dne 26. sušca t. l. je bilo enoglasno izvoljenih 18 odbornikov, vsi so odločno narodni in značajni možje. Živeli! Odbor sestavil se je potem tako-le: Jakob Falko, posestnik v Družmirji, je župan; Franc Goričnik, posestnik v Lokovici, Miha Tojnik, posestnik v Družmirji, Valentin Medved, posestnik v Ravneh in Miha Melanšek, posestnik v Gaberku, so svetovalci.

(Tridnevna.) Pri sv. Jožefu nad Celjem delili se bodo 6. nedeljo po Veliki noči in nastopne 3 dni (19. 20. in 21. maja t. l.) posebni odpustki. Nje so dovolili sv. oče papež Leon XIII, ko so lani dne 10. novembra čast. duhovnika misijonske družbe Janeza Gabrijela (Perboyre) slovesno vzveličanim prišteli. Rodil se je ta najnovejši nebeški naš priprošnjik dne 6. januarja l. 1802 ter je kot misijonar na Kitajskem, dne 29. avgusta l. 1840 za voljo sv. vere svojo kri prelil.

(Slovenski učni jezik.) Gosp. minister za uk in bogočastje, razsodil je dne 28. sušca t. l. da na šolah v Šmartnu v Rožni dolini, na Kalobjah, v Grižah, pri Novicerkvi in v Šent-Pavlu se imajo otroci odslej poučevati le v slovenskem jeziku; nemškega jezika učili se bodo brezplačno le oni otroci, katerih stariši ali varuhi bodo to želeli. Tako je toraj pokopan ponemčevalni ukaz c. kr. deželnega šolskega sveta v Gradcu z dne 22. svečana 1887 št. 823. Slava vrlim Slovenem!

(Podružnica sv. Cirila in Metoda) Šaleške doline v Šoštanji ima dne 15. t. m. popoldne ob 4. uri v prostorih gosp. Franca Rajšterja v Šoštanji redni občni zbor z navadnim dnevnim redom. Po dokončanem zboru navadna zabava s sodelovanjem čitalničnega pevskega zbora. K obilni udeležbi vabi uljudno Načelnništvo.

(„Strike“.) V Vojniku zida se dež. hiralnica, delalci pa so sami tuji. Domači so jim smeli le še streči, ali onim še je bilo to preveč. Zato so pregovorili domače delalce, naj strikajo, češ, da dobijo potem višje plačilo. Ti so to storili, toda dobili niso plačila, ampak slovo.

(Slovenskim posojilnicam.) G. Iv. Lapajne v Krškem bi rad sestavil in priobčil „pregled o stanju slovenskih posojilnic“. V ta namen potrebuje računov teh zavodov o l. 1889. Krški posojilnici so sicer došli že skoro od

vsake slovenske posojilnice računi, samo od teh-le še ne: Ormož, Šoštanj, Žavec, Sevnica, Konjice, Slatina, Sv. Lenart, Obrtnijsko društvo v Ljubljani, Podbrezje, Ribnica, Slovenji Plajberg in Šmihel. Zato prosí, naj bi njemu še navedeni p. n. denarni zavodi svoje račune o l. 1889 priposlali.

(Pazite na otroke.) V Šmartnu v Rožni dolini pogorela je neki udovi kočá, katero jej je zažgala — „za kratek čas“ — njena najstletna hčerka.

(Požar.) Pri sv. Jarneji blizo Konjic je v nedeljo, dne 4. maja, kmetu pogorelo stanovanje in gospodarsko poslopje. V požaru je ostal tudi njegov 5 let stari sin, dve dekleti pa ste si rešili življenje.

(Nesreča.) Pri g. Andr. Jurci, trgovcu na Ptuji, se je vnel v torek, dne 13. maja špirit v kleti ter mu je na to cela hiša in vse blago zgorelo. Škoda je velika.

(Mariborski trgovci) sklenili so svoje prodajalnice odpirati, oziroma zapirati: trgovci z rokotvornim blagom v poletji ob 7 uri zjutraj in 7. uri zvečer, po zimi ob 8. uri zjutraj in 7. uri zvečer; trgovci s specerijskim in z mešanlm blagom in z železom v poletji ob 6. uri zjutraj in 7. uri zvečer, po zimi ob 6¹/₂ uri zjutraj in 7. uri zvečer; knjigarji v poletji ob 7. uri zjutraj in 7. uri zvečer po zimi ob 7¹/₂ uri zjutraj in 7. uri večer. Ob nedeljah se vse prodajalnice ob 12. uri zaklenejo.

(Fazáne) sporazpustil je letos po svojih gajih lastnik Novigrada pri Dobrni, da se tam razmnožijo.

Loterijne številke:

Gradec 10. maja 1890:	31, 54, 67, 43, 14
Dunaj „ „	77, 56, 30, 82, 60

Otvorjenje krčme v Planini.

Dne 1. majnika t. l. otvorila se je za goste iz Celjske okolice posebno ugodno ležeča

Gostilnica „k pošti“.

Zagotavlja p. n. občinstvo, da bodem vsled dolgotrajnih, mnogovrstnih skušenj, vsem pravičnim željam ustregla, priporočam se posebno gospodom trgovcem in obiskovalcem sejmov.

S spoštovanjem

Lujza Illich,

gostilničarica in poštarica.

Oznanilo prodaje posestva.

Na podlagi dovoljenja slavne c. kr. okr. sodnije v Gornji Radgoni se bodo prodajale sledeče v zapuščino 4. februarja 1890 v Gornji Radgoni umrle gospé **Franciške Kardinar** slišče posestva:

Domačija vlož. štv. 29 kat. občine Hercogberg, cenjena na 4673 gld. 87 kr. in njiva vlož. štv. 20 kat. občine Melanjske, cenjena na 309 gld. 57 kr.

dne 19. majnika 1890

od 11. do 12. ure predpoldan pri omenjeni sodniji,

Gorice vlož. štv. 54 kat. občine Police, cenjena na 2962 gld. 92 kr., s lesom vred vlož. štv. 169 kat. občine Police, cenjena na 169 gld. 98 kr.

dne 20. majnika 1890

od 11. do 12. ure predpoldne v Policah, s tem pristavkom, da se omenjena posestva le samo za ali črez cenilo največ ponujajočemu prodajo.

Domačija vlož. štv. 29 kat. občine Hercogberg leži blizo farne cerkve sv. Petra pri Radgoni, je osem minot od mesta Radgonskega odložena, meri celo posestvo, h kateremu tudi lepi sadovnjak sliši, šest oralov 200 □ sežnjev in je najboljše za č. gospode duhovnike v pokoji sposobna.

Gorice vlož. štv. 54 kat. občine Police so pol. ure od Radgonskega mesta odležene, gosposka hiša stoji na prostoru, od koder je krasen ogleđ, in slišijo tudi k temu posestvu lepi sadovnjaki.

Prepisi iz zemljiške knjige in dražbeni pogoji ležijo pri slavni c. kr. okrajni sodniji Gornje Radgone na razgled.

Gornja Radgona, dne 29. aprila 1890.

Dr. Gorički,

kot izvrševalec oporoke.

2-2

Priporočba.

Priporočam po nizki ceni vsakovrstne za barvanje pripravljene

oljnate firnis-barve,

suhe barve, firnis, trpentinovo olje, kopolni loš, špiritni loš, vsakovrstne čopiče itd.

Novo: za mehka tla Linoleum, email, bliščeči loš z barvo in brez nje, vosk za trda tla itd.

1-6

S spoštovanjem

H. Billerbeck,

prodajalnica barv, gosposke ulice 29.

Št. 6258.

Oglas.

Od c. kr. mest del. okraj. sodnije v Celji, daje se naznanje, da se je dovolila vsled prošnje dedičev po Neži Korošec, dne 8. aprila 1890 na Babnem umrlej posestnici, prostovoljna dražba zapustničinih zemljišč vloge štv. 50 kat. obč. Medlog (Möllag) sodno cenjeno na 3149 fl. 99 kr., katero posestvo leži pol ure od Celjskega mesta oddaljeno tik okrajne ceste, ki pelje v Zalog, in vloga štv. 44 kat. obč. Lisce (Leisberg) sodnijsko cenjeno na 322 fl. 33 kr., ter se je določil dan na

dne 17. majnika 1890

pri tem sodišču soba štv. 7 od 11. do 12. ure opoldne s tem pristavkom, da se bodo obe zemljišči skupaj izklicali za ceno po 3200 gld.; zemljišče vloga štv. 50 kat. obč. Medlog, samo pa za 3000 gld. in ona vloga štv. 44 kat. obč. Lisce samo za 322 gld. 33 kr. in se bode oddalo le za ali nad to ceno tistemu, ki bode največ ponujal. Dražbeni pogoji, vsled katerih ima vsak licitant položiti 10 % vadij od ponujane svote v roke dražbene komisije, cenilni zapisnik in zemljiško-knjižni izpisek ležijo na ogled pri tem sodišču.

V Celji, dne 18. aprila 1890.

2-2

C. kr. svetovalec: **Eminger.**

Posestvo,

4 pluge, njiva, les, mali travnik, sadunosnik in kuhinjski vrt, malo uro od Maribora na desnem bregu Drave, pri okrajni cesti se takoj proda radi boleznj s setvo vred. Več pové upravništvo „Slov. Gosp.“

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!

Visokočastiti duhovščini

priporočam se vljudno podpisani v naravo cerkvenih posod in orodja iz čistega srebra, kineškega srebra in iz medenine najnovejše oblike, kot

monstranc, kelihov, svetilnic, svečnikov

itd. itd. po najnižji ceni. Zadovoljim gotovo vsakega naročnika, bodisi da se delo prepusti mojemu ukusu, bodisi da se mi je predložil načrt.

Stare reči popravim, ter jih v ognji pozlatim in posrebrim. Čč. gg. naročniki naj mi blagovolé poslati iste nefrankovane.

Teodor Slabanja,

21-24

srebrar v Gorici, ulica Morelli štv. 17.

Posilja naročeno blago dobro spravljeno in poštnine prosto!